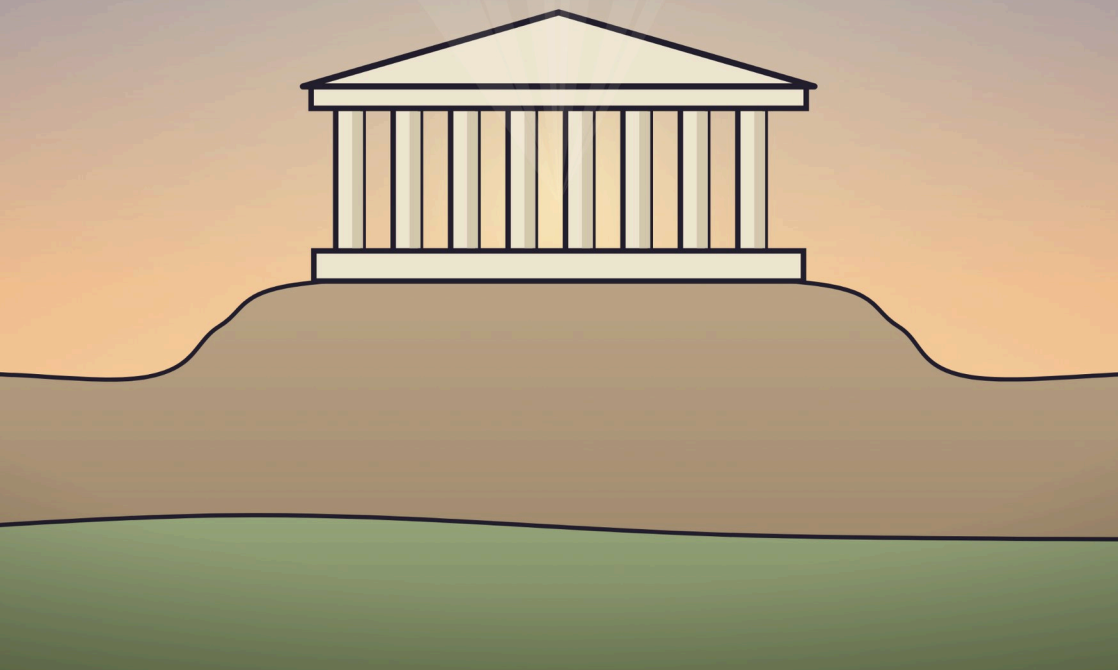
ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Εικονογραφημένη έκδοση

Η Μικρή Ιστορία της Ελλάδας

Από τις πήλινες πινακίδες στο καλοκαίρι του 2004

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η Μικρή Ιστορία της Ελλάδας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Το ερώτημα 3
- Πού έγιναν όλα 4

1 Τα παλάτια και η σιωπή 5

2 Η πόλη που ψήφιζε με σπασμένα κεραμικά 7

3 Η Περσία χτυπάει την πόρτα 9

4 Ο νεαρός που έφτασε στην Ινδία 11

5 Οι κατακτημένοι κατακτητές 13

6 Επανάσταση σε 158 στροφές 15

7 Ο νερουλάς που κέρδισε τον Μαραθώνιο 17

8 Ο δύσκολος εικοστός αιώνας 19

9 Το καλοκαίρι που όλα πήγαν καλά 21

- Μια γλώσσα που ακούγεται ακόμα 23
- Χρονολόγιο 25
- Το ήξερες; 26
- Πηγές 27

Βασισμένο στο πρώτο επεισόδιο των Μικρών Ιστοριών.
Δείτε τα επεισόδια στο YouTube ›

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς μια χώρα που σβήστηκε από τον χάρτη ξανά και ξανά, δεν σβήστηκε ποτέ;

Ιούλιος του 1952. Ραδιόφωνο του BBC. Ένας Άγγλος αρχιτέκτονας, όχι ιστορικός, ανακοινώνει ότι έλυσε έναν γρίφο που ταλαιπωρούσε τους ειδικούς πάνω από μισό αιώνα: τα σύμβολα στις πήλινες πινακίδες της Κνωσού. Τη Γραμμική Β. Και η απάντηση ήταν η πιο απρόσμενη: είναι ελληνικά. Ελληνικά, πάνω από πεντακόσια χρόνια πριν από τον Όμηρο.

Και τι γράφουν; Ποιήματα; Φιλοσοφία; Όχι. Κυρίως λογαριασμούς. Το παλαιότερο ελληνικό κείμενο που μπορούμε να διαβάσουμε είναι, βασικά, ένα λογιστικό φύλλο. Αυτοί οι άνθρωποι, που ήξεραν να γράφουν, κάποια στιγμή ξέχασαν. Και ξαναέμαθαν. Δεν θα είναι η τελευταία φορά που η Ελλάδα χάνει σχεδόν τα πάντα και ξεκινά από την αρχή.

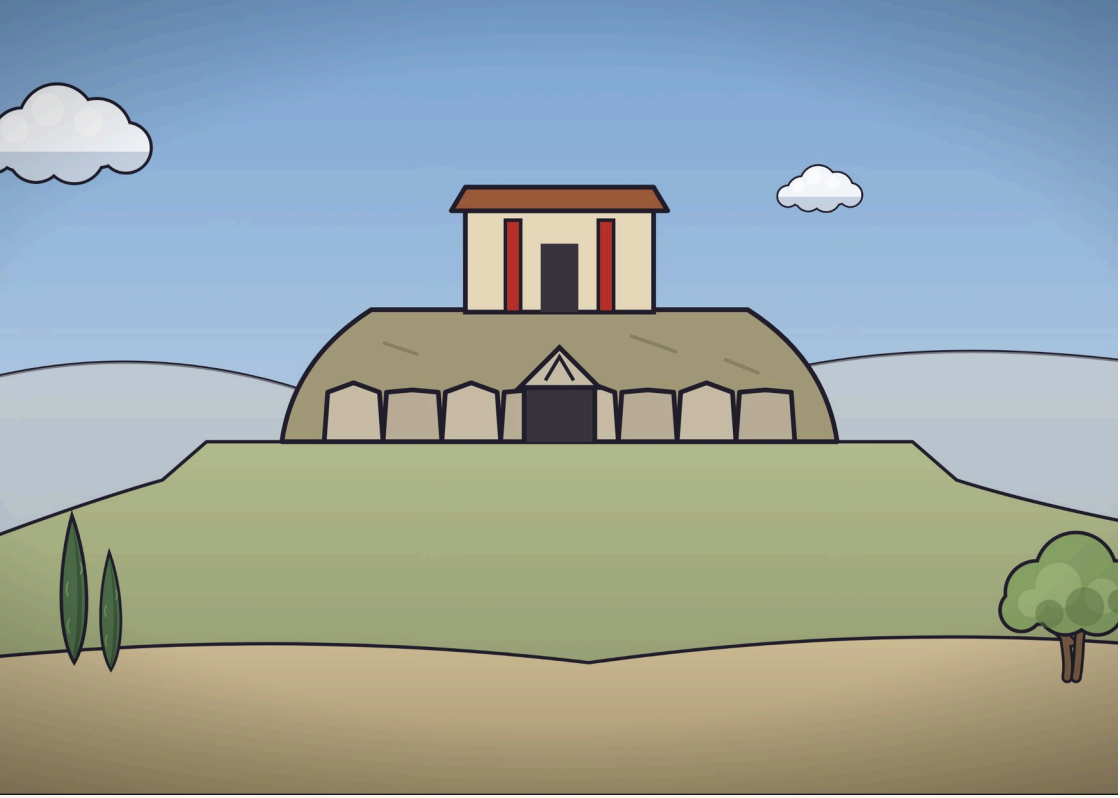
ΧΑΡΤΗΣ

Πού έγιναν όλα

1. **Κνωσός** · οι πινακίδες της Γραμμικής Β **κεφ. 1**
2. **Μυκήνες** · παλάτι **κεφ. 1**
3. **Πύλος** · παλάτι · Ναβαρίνο, 1827 **κεφ. 1, 6**
4. **Αθήνα** · δημοκρατία, οστρακισμός **κεφ. 2**
5. **Μαραθώνας** · 490 π.Χ. **κεφ. 3**
6. **Θερμοπύλες** · 480 π.Χ. **κεφ. 3**
7. **Σαλαμίνα** · η ναυμαχία **κεφ. 3**
8. **Σπάρτη** · Πελοποννησιακός Πόλεμος **κεφ. 3**
9. **Κόρινθος** · 146 π.Χ. **κεφ. 5**
10. **Κωνσταντινούπολη** · 330 – 1453 **κεφ. 5**
11. **Ζάκυνθος** · ο Ύμνος, 1823 **κεφ. 6**
12. **Ναύπλιο** · ο Όθων φτάνει, 1833 **κεφ. 6**
13. **Θεσσαλονίκη** **κεφ. 8**

Οι ακτογραμμές είναι οι σημερινές. Σχηματική απόδοση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 · ~1400 – 800 π.Χ.

Τα παλάτια και η σιωπή

Γύρω στο 1400 π.Χ., στην Κρήτη και στην ηπειρωτική Ελλάδα υπάρχουν παλάτια: Κνωσός, Μυκήνες, Πύλος. Είναι κέντρα διοίκησης. Μαζεύουν, μετράνε, μοιράζουν. Και για να μετράνε, γράφουν.

Μετά, γύρω στο 1200 π.Χ., κάτι σπάει, και όχι μόνο στην Ελλάδα. Σε όλη την ανατολική Μεσόγειο, μέσα σε λίγες δεκαετίες, ολόκληρα κράτη σταματούν να λειτουργούν. Παλάτια καίγονται. Τα εμπορικά δρομολόγια σωπαίνουν. Γιατί; Οι ιστορικοί ακόμα το συζητούν. Ξηρασία, εισβολές, εξεγέρσεις. Μάλλον λίγο απ' όλα.

Το αποτέλεσμα, όμως, είναι σίγουρο. Η Γραμμική Β εξαφανίζεται. Για περίπου τέσσερις αιώνες, στην Ελλάδα δεν γράφει κανείς. Γι' αυτό τη λέμε «Σκοτεινή Εποχή». Όχι επειδή ήταν απαραίτητα χειρότερη, αλλά επειδή δεν μας άφησε ούτε ένα γράμμα.

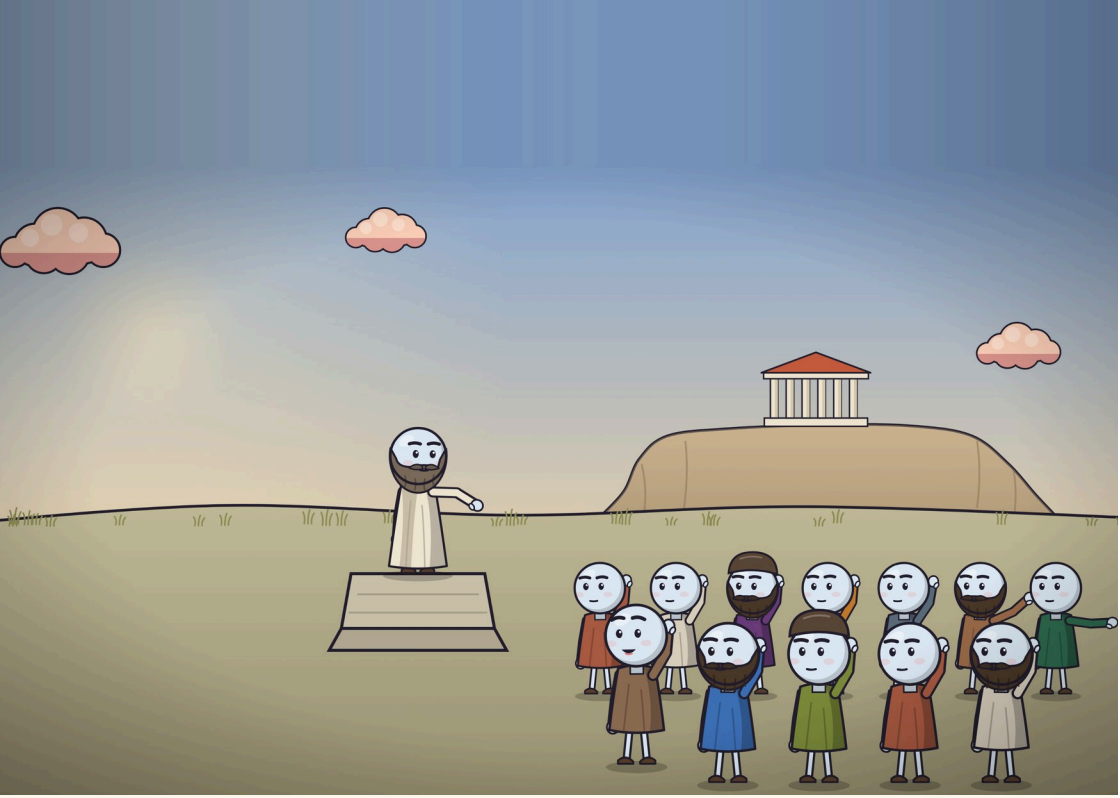
Και πώς βγαίνουν από τη σιωπή; Με δανεικά. Κάπου τον όγδοο αιώνα π.Χ., οι Έλληνες παίρνουν το αλφάβητο των Φοινίκων, των εμπόρων από τις ακτές του σημερινού Λιβάνου. Μόνο που εκείνο έγραφε σχεδόν μόνο σύμφωνα. Οι Έλληνες κάνουν μια μικρή, ιδιοφυή αλλαγή: γράμματα που δεν τους χρειάζονταν, τα κάνουν φωνήεντα. Το «άλεφ» των Φοινίκων γίνεται «άλφα».

Κάπως έτσι γεννιέται το πρώτο αλφάβητο με κανονικά φωνήεντα. Το αλφάβητο που αργότερα θα δώσει το λατινικό και το κυριλλικό. Δηλαδή, σχεδόν ό,τι διαβάζουμε σε μια οθόνη, κάτι ελληνικό έχει μέσα του.

Κρατήστε αυτή την ιδέα. Παίρνεις κάτι ξένο, το φτιάχνεις στα μέτρα σου και του προσθέτεις φωνήεντα. Θα την ξαναδούμε.

Από τα ελληνικά στα λατινικά Το λατινικό αλφάβητο βγήκε από το ελληνικό, μέσω των Ετρούσκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 · 6ος – 5ος αι. π.Χ.

Η πόλη που ψήφιζε με σπασμένα κεραμικά

Οι Έλληνες δεν φτιάχνουν ένα κράτος. Φτιάχνουν εκατοντάδες. Πόλεις-κράτη, με δικούς τους νόμους και πολύ ισχυρή γνώμη για τους γείτονες.

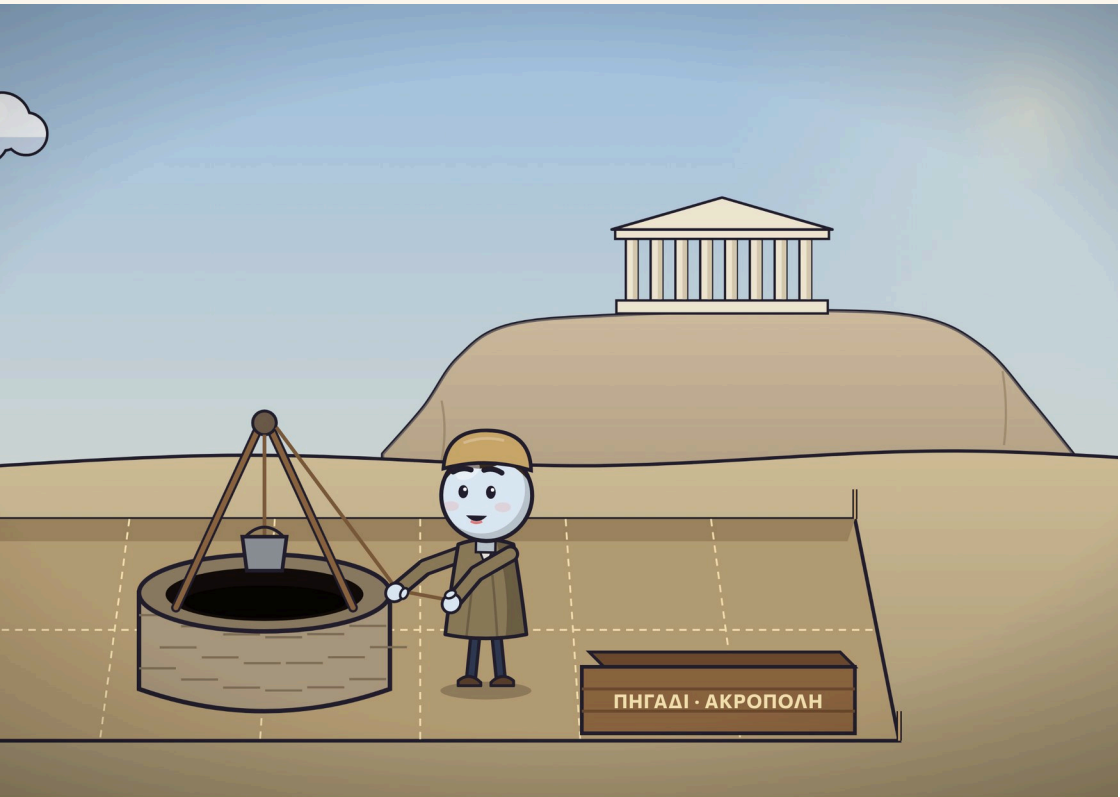
Σε μία από αυτές, την Αθήνα, γύρω στο 508 π.Χ., ξεκινά ένα πείραμα, η δημοκρατία: οι πολίτες αποφασίζουν οι ίδιοι. Μην τη φανταστείτε σαν τη σημερινή δημοκρατία. Γυναίκες, δούλοι και ξένοι έμεναν απ' έξω. Αλλά ένας απλός Αθηναίος πολίτης μπορούσε να σηκωθεί στη συνέλευση και να ψηφίσει για πόλεμο ή για ειρήνη.

Είχαν και ένα πολύ ιδιαίτερο εργαλείο: τον οστρακισμό. Η συνέλευση μπορούσε να αποφασίσει: υπάρχει κάποιος εδώ που γίνεται επικίνδυνα ισχυρός; Αν ναι, ο καθένας χάραζε ένα όνομα πάνω σε ένα σπασμένο κομμάτι κεραμικού, ένα όστρακο. Όποιος μάζευε τα περισσότερα, έφευγε από την πόλη για δέκα χρόνια.

Οι αρχαιολόγοι έχουν βρει χιλιάδες τέτοια όστρακα. Σε ένα πηγάδι κάτω από την Ακρόπολη βρέθηκαν γύρω στα εκατόν ενενήντα, σχεδόν όλα με το ίδιο όνομα: Θεμιστοκλής. Και γραμμένα από ελάχιστα χέρια. Έτοιμα ψηφοδέλτια, δηλαδή, που κάποιος μάλλον σκόπευε να μοιράσει. Τελικά, τα προτυπωμένα ψηφοδέλτια δεν είναι καθόλου μοντέρνα εφεύρεση.

Κι όμως, αυτός ο Θεμιστοκλής είναι ο άνθρωπος που λίγο νωρίτερα είχε σώσει την πόλη.

Πόσα ακριβώς Η δημοσίευση της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών μετρά 191 όστρακα από αυτό το πηγάδι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 · 490 – 404 π.Χ.

Η Περσία χτυπάει την πόρτα

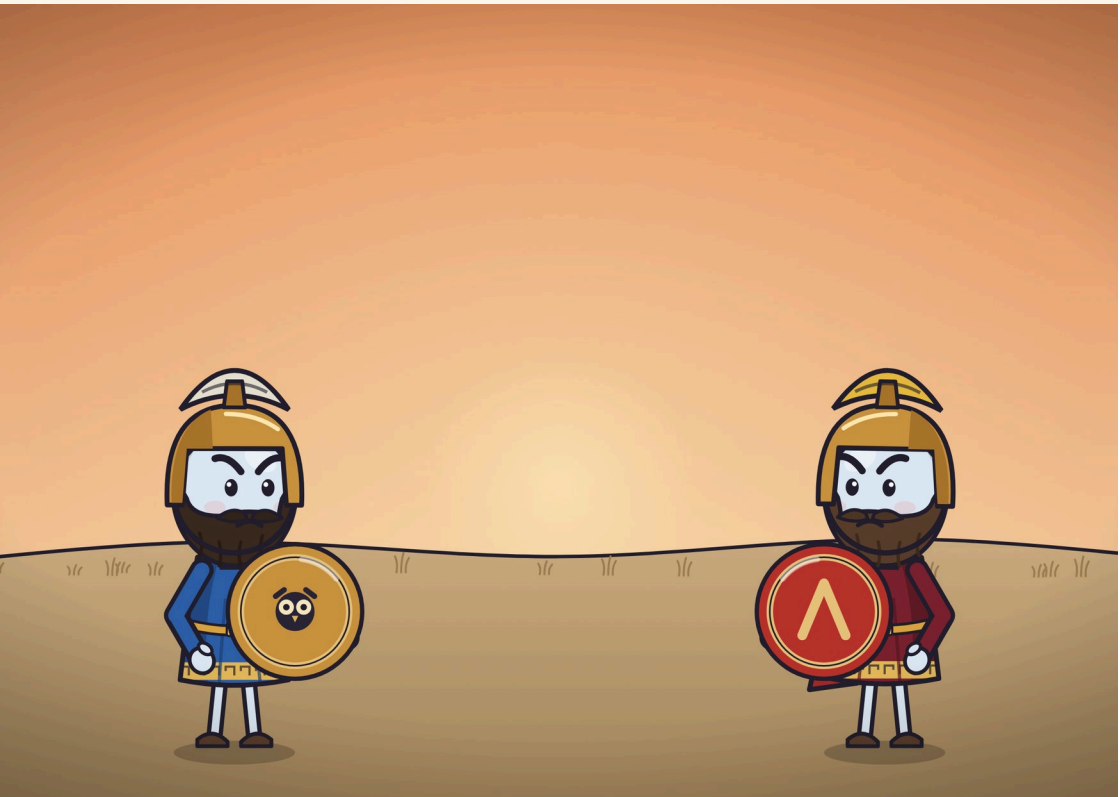
Γιατί στις αρχές του πέμπτου αιώνα π.Χ. έρχεται η μεγαλύτερη αυτοκρατορία της εποχής: η Περσία. Το 490 π.Χ. οι Αθηναίοι νικούν στον Μαραθώνα. Δέκα χρόνια αργότερα, το 480, ο βασιλιάς Ξέρξης επιστρέφει με τεράστιο στρατό και στόλο. Στις Θερμοπύλες, ο Λεωνίδας και οι σύμμαχοί του κρατούν το πέρασμα και πέφτουν. Οι Πέρσες φτάνουν στην Αθήνα και τη λεηλατούν.

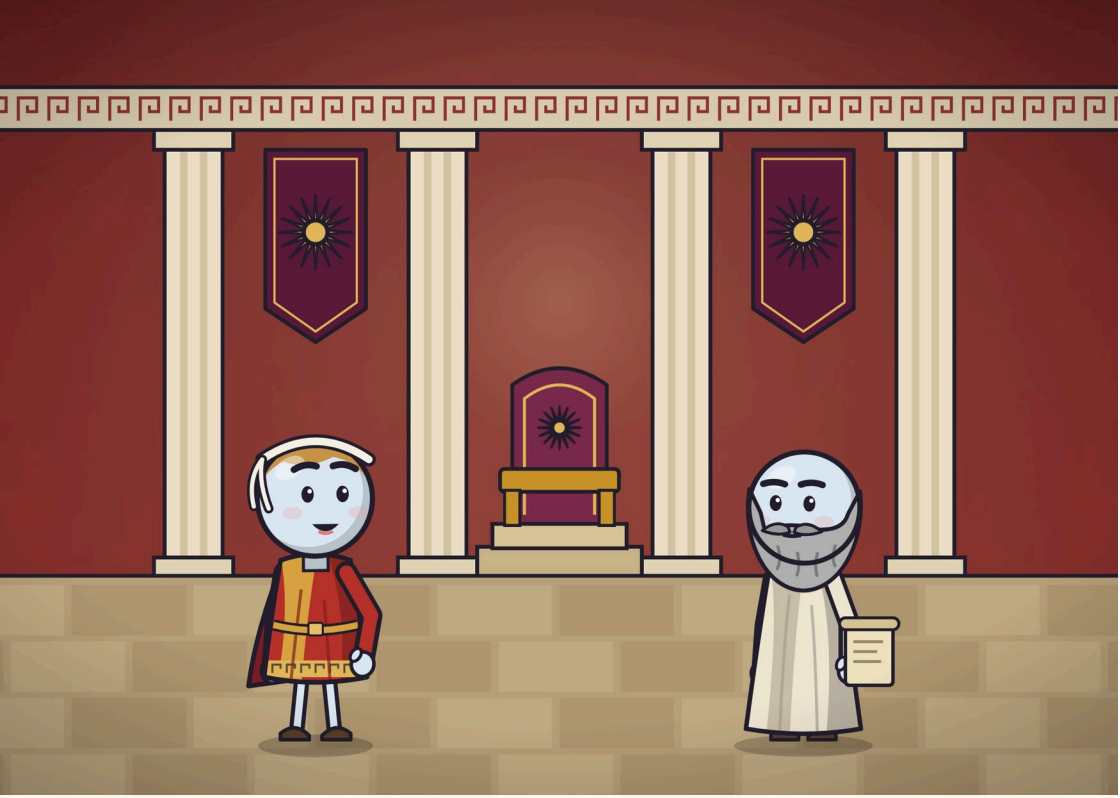
Ο Θεμιστοκλής, όμως, είχε πείσει τους Αθηναίους, λίγα χρόνια πριν, να χτίσουν στόλο. Και στα στενά της Σαλαμίνας, εκεί που τα πολυάριθμα περσικά πλοία δεν έχουν χώρο να ελιχθούν, ο ελληνικός στόλος κερδίζει.

Οπότε, η σειρά των γεγονότων είναι η εξής. Σώζεις την πόλη. Και μερικά χρόνια μετά, η πόλη σε ψηφίζει για εξορία. Καλώς ήρθατε στη δημοκρατία.

Μετά τη νίκη έρχεται η χρυσή εποχή. Παρθενώνας, θέατρο, ιστορία, φιλοσοφία. Ιδέες που διαβάζουμε ακόμα. Μέχρι που οι δύο μεγάλοι νικητές, η Αθήνα και η Σπάρτη, κοιτάζονται και αναρωτιούνται ποιος είναι ο πιο μεγάλος. Ο Πελοποννησιακός Πόλεμος κρατά από το 431 ως το 404 π.Χ. Είκοσι επτά χρόνια. Κερδίζει η Σπάρτη. Χάνουν, ουσιαστικά, όλοι.

Ο Θεμιστοκλής Έπεισε τους Αθηναίους να χτίσουν στόλο γύρω στο 483 π.Χ. Οστρακίστηκε γύρω στο 471 π.Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 · 336 – 323 π.Χ.

Ο νεαρός που έφτασε στην Ινδία

Ενώ οι πόλεις του νότου είναι εξαντλημένες, στον βορρά ανεβαίνει η Μακεδονία. Ο βασιλιάς Φίλιππος φέρνει τις ελληνικές πόλεις κάτω από τον έλεγχό του. Και το 336 π.Χ. τον διαδέχεται ο γιος του. Είκοσι χρονών. Μαθητής του Αριστοτέλη. Αλέξανδρος.

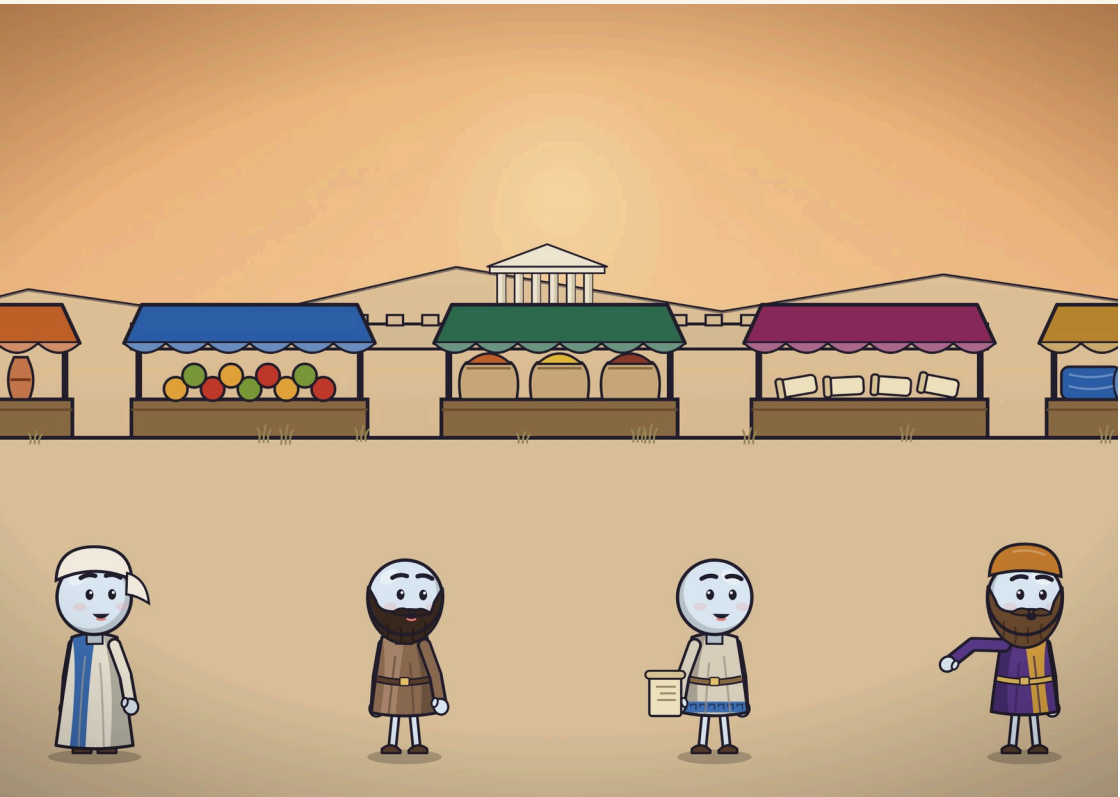
Μέσα σε λίγα χρόνια, ο Αλέξανδρος διαλύει την Περσική Αυτοκρατορία, παίρνει την Αίγυπτο, ιδρύει την Αλεξάνδρεια και φτάνει μέχρι την Ινδία. Εκεί, ο εξαντλημένος στρατός του αρνείται να προχωρήσει άλλο, και γυρίζουν πίσω.

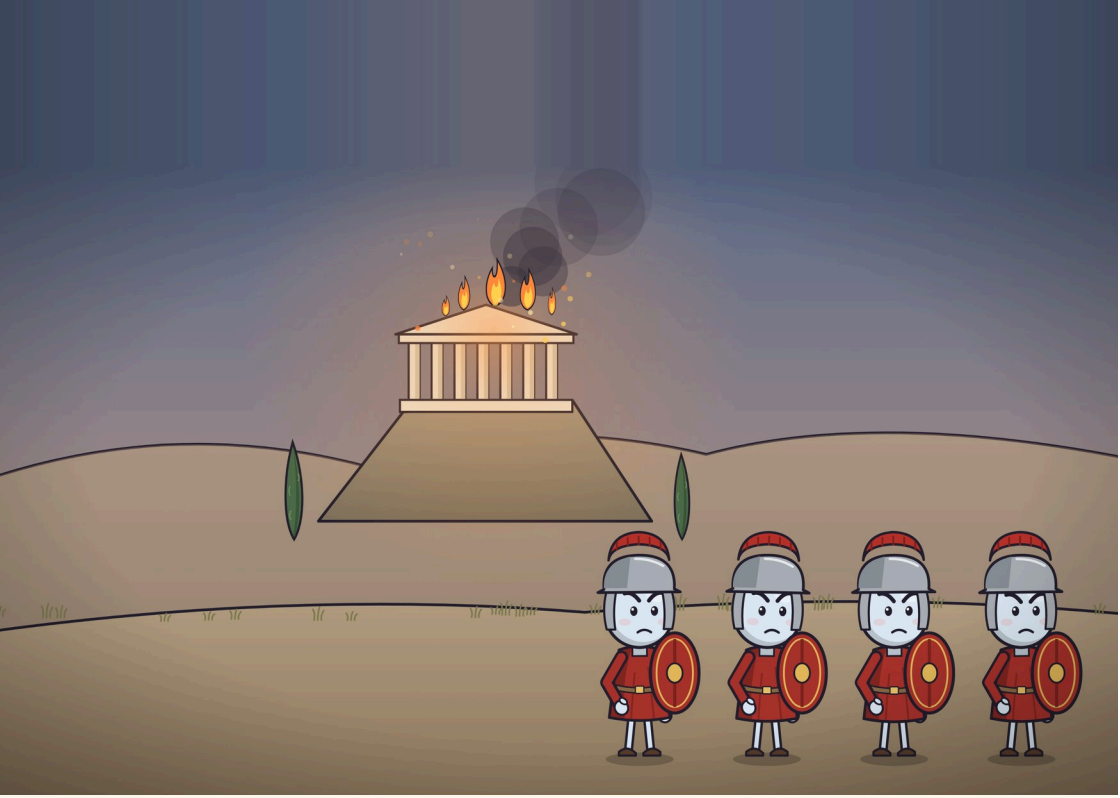
Πού σταμάτησε Ο στρατός του αρνήθηκε να προχωρήσει στον ποταμό Ύφαση.

Πεθαίνει στη Βαβυλώνα το 323 π.Χ. Τριάντα δύο χρονών. Η αυτοκρατορία του μοιράζεται σχεδόν αμέσως ανάμεσα στους στρατηγούς του.

Κάτι όμως μένει: η γλώσσα. Από την Αίγυπτο μέχρι την Κεντρική Ασία, έμποροι, υπάλληλοι και λόγιοι μιλούν μια κοινή μορφή ελληνικών. Την ονομάζουμε, πολύ πρωτότυπα, «Κοινή». Και είναι τόσο κοινή, που αργότερα σε αυτήν γράφεται η Καινή Διαθήκη.

Ο Αλέξανδρος δεν άφησε κράτος. Άφησε γλώσσα. Και οι γλώσσες, όπως θα δούμε, κρατάνε περισσότερο από τα κράτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 · 146 π.Χ. – 1453 μ.Χ.

Οι κατακτημένοι κατακτητές

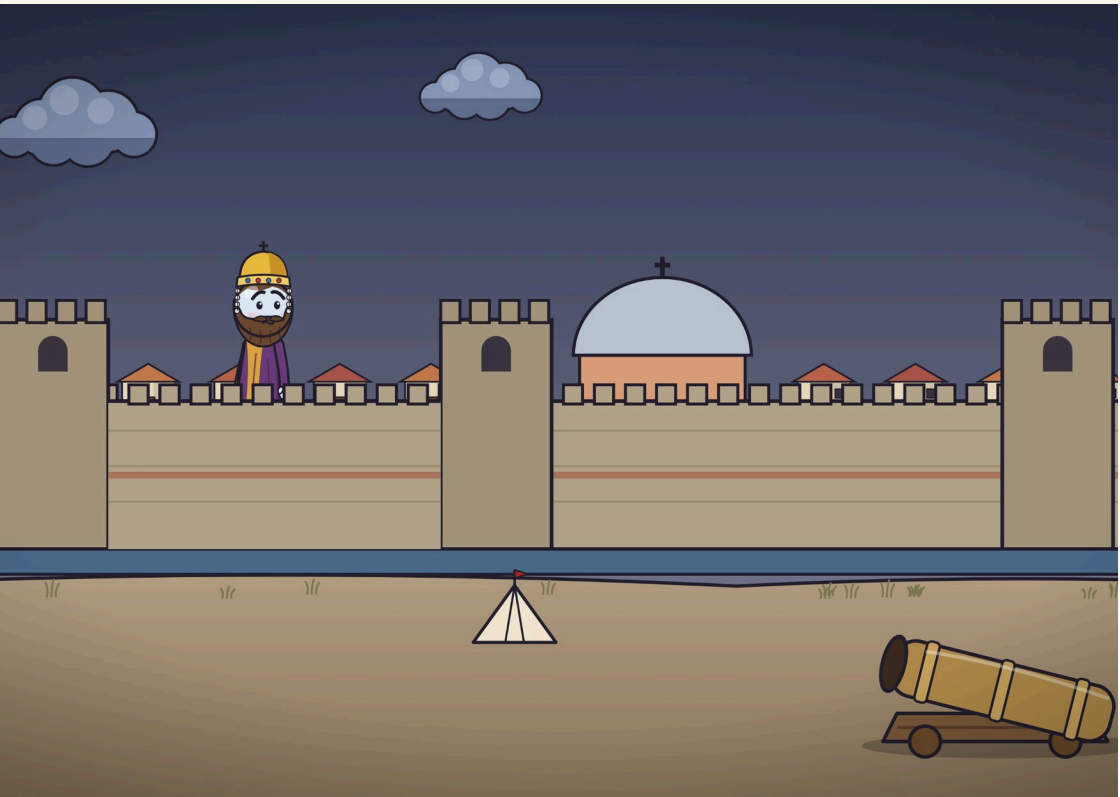
Το 146 π.Χ. οι Ρωμαίοι καταστρέφουν την Κόρινθο. Η Ελλάδα γίνεται ρωμαϊκή επαρχία. Τέλος η πολιτική ανεξαρτησία.

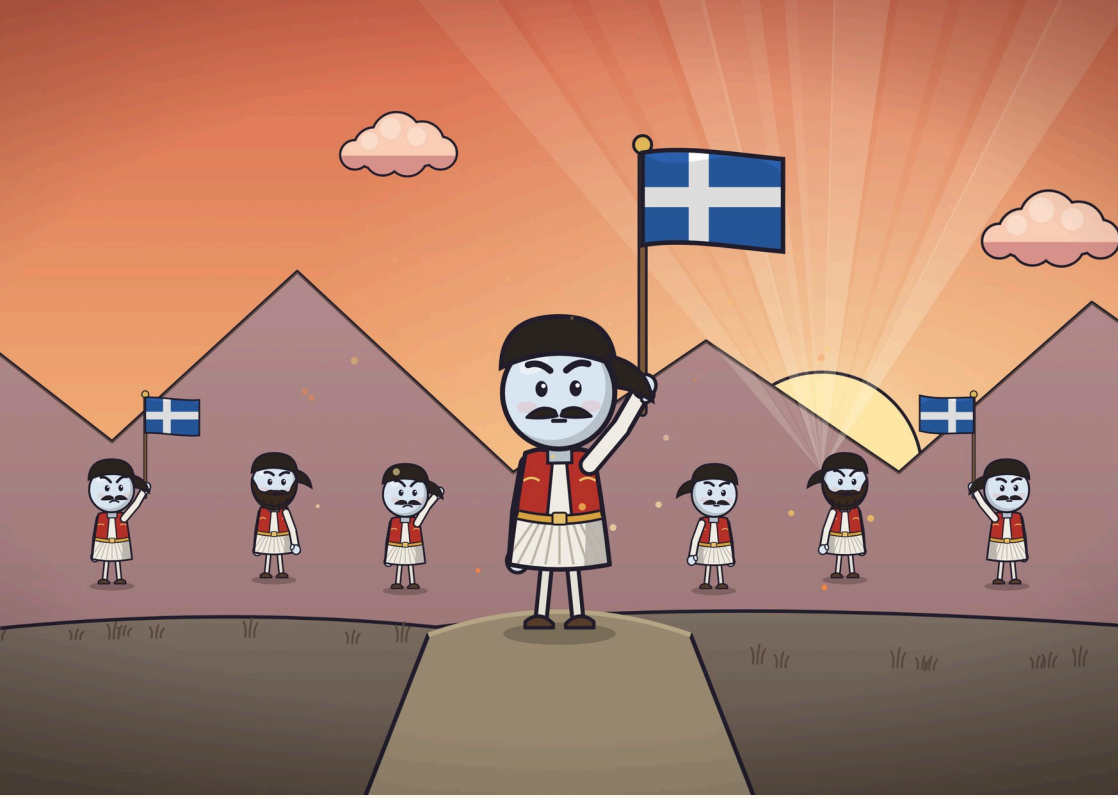
Εδώ θα περίμενε κανείς να τελειώνει και η ιστορία. Όμως συμβαίνει κάτι αστείο: οι νικητές αρχίζουν να μαθαίνουν ελληνικά. Οι πλούσιοι Ρωμαίοι στέλνουν τα παιδιά τους να σπουδάσουν στην Ελλάδα. Ο Ρωμαίος ποιητής Οράτιος το είπε περίπου έτσι: η Ελλάδα κατακτήθηκε, και αιχμαλώτισε τον άγριο κατακτητή της.

Τα λόγια του Οράτιου «Graecia capta ferum victorem cepit» (Επιστολές 2.1.156).

Κι έπειτα, το 330 μ.Χ., ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος εγκαινιάζει νέα πρωτεύουσα στα ανατολικά, πάνω σε μια παλιά ελληνική πόλη στον Βόσπορο, το Βυζάντιο: την Κωνσταντινούπολη. Εκεί γεννιέται αυτό που σήμερα λέμε Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Μόνο που κανείς τότε δεν την έλεγε έτσι. Οι κάτοικοί της αποκαλούσαν τον εαυτό τους Ρωμαίους. Ρωμαίους που μιλούσαν ελληνικά. Το «Βυζαντινοί» το καθιέρωσαν ιστορικοί πολύ αργότερα, όταν η αυτοκρατορία είχε ήδη χαθεί. Γι' αυτό, παρεμπιπτόντως, υπάρχει ακόμα η λέξη «Ρωμιός».

Για πάνω από χίλια χρόνια, η αυτοκρατορία αντέχει. Επιζεί ακόμα και τη λεηλασία της Πόλης από τους σταυροφόρους, το 1204. Και στις 29 Μαΐου 1453, μετά από εβδομάδες κανονιοβολισμού, τα τείχη υποχωρούν. Η Κωνσταντινούπολη πέφτει στους Οθωμανούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 · 1453 – 1862

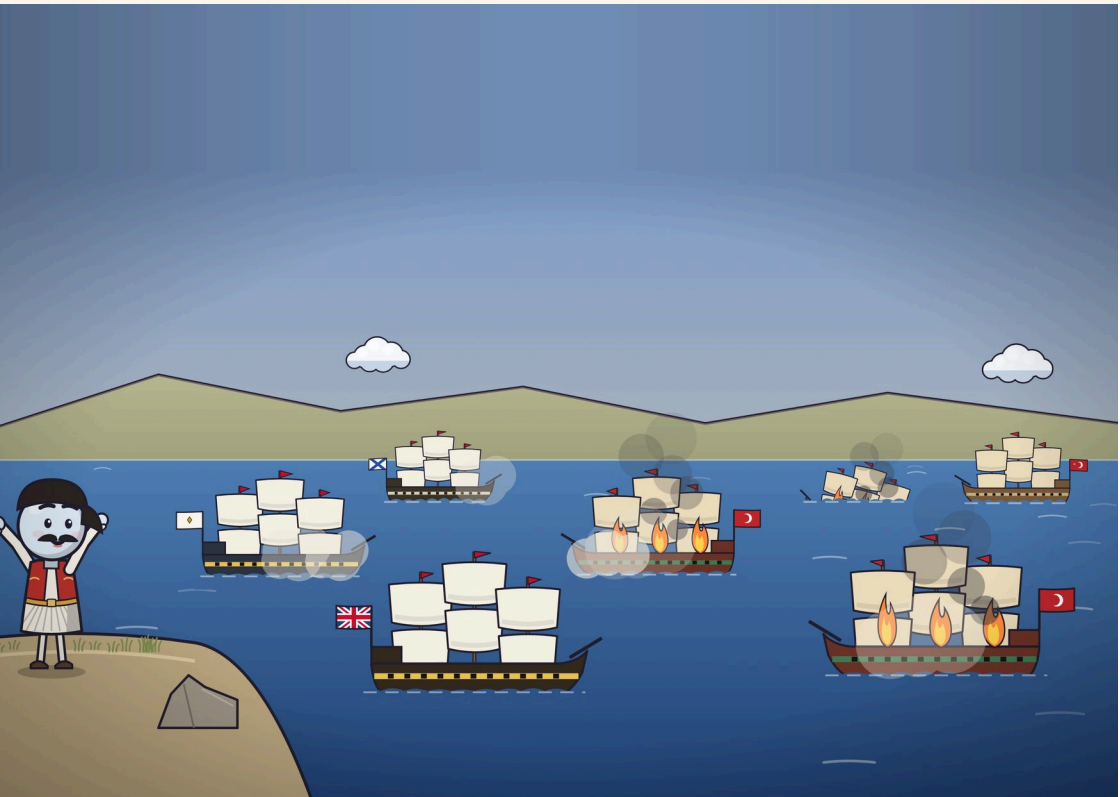
Επανάσταση σε 158 στροφές

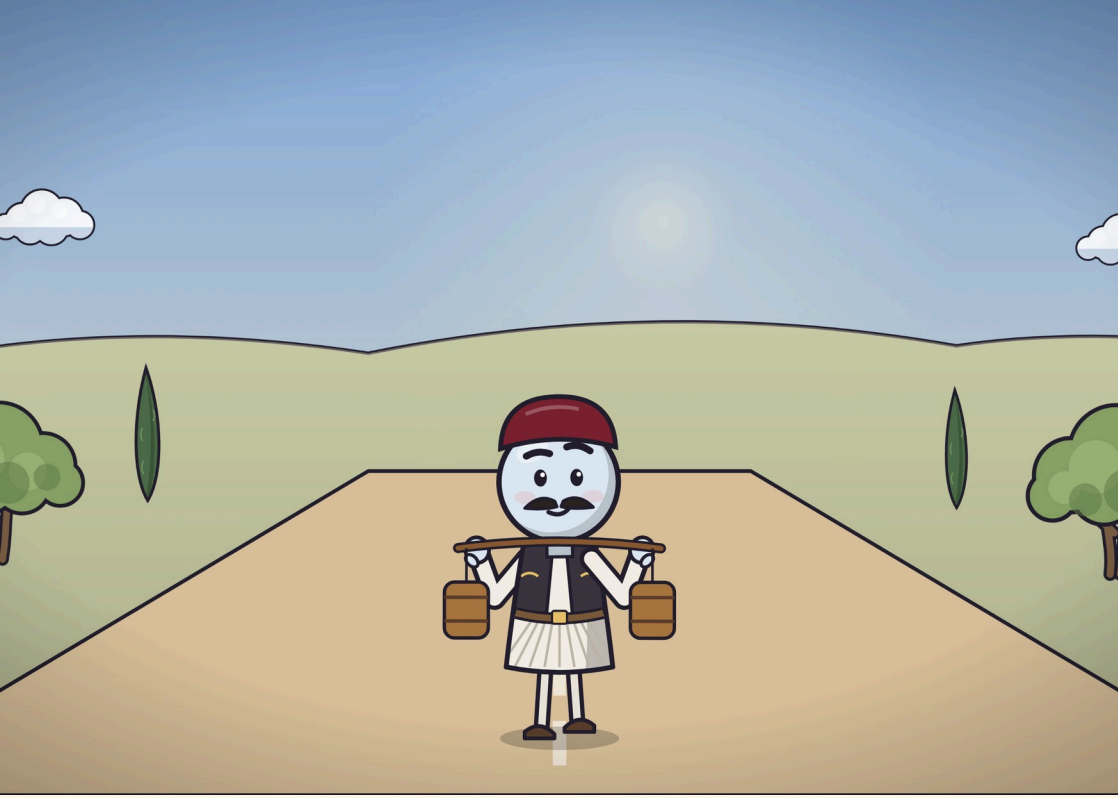
Για μεγάλο μέρος του ελληνικού κόσμου ακολουθούν περίπου τέσσερις αιώνες οθωμανικής κυριαρχίας. Όχι παντού με τον ίδιο τρόπο ούτε την ίδια εποχή. Τα Επτάνησα, για παράδειγμα, έμειναν για αιώνες βενετικά.

Το 1821 ξεσπά η Επανάσταση. Σκληρή, αιματηρή και για χρόνια αβέβαιη. Το 1823, στη Ζάκυνθο, ένας ποιητής είκοσι πέντε χρονών, ο Διονύσιος Σολωμός, γράφει τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν». Εκατόν πενήντα οκτώ στροφές. Αργότερα, οι πρώτες στροφές του γίνονται ο εθνικός μας ύμνος. Αν αναρωτιέστε γιατί στους αγώνες ακούμε μόνο τις δύο πρώτες, τώρα ξέρετε. Και καλό είναι να είμαστε ευγνώμονες.

Ως το 1827, όμως, η Επανάσταση μοιάζει να χάνεται. Και τότε μπαίνουν στο παιχνίδι οι Μεγάλες Δυνάμεις. Στις 20 Οκτωβρίου 1827, στον κόλπο του Ναβαρίνου, στην Πύλο, ενωμένος στόλος Βρετανών, Γάλλων και Ρώσων συντρίβει τον οθωμανικό και αιγυπτιακό στόλο. Ήταν η τελευταία μεγάλη ναυμαχία με ξύλινα ιστιοφόρα. Και ξεκίνησε, κατά πολλούς, σχεδόν κατά λάθος. Ο Βρετανός πρωθυπουργός, ο δούκας του Ουέλινγκτον, τη χαρακτήρισε «ατυχές συμβάν». Για τους Έλληνες ήταν το πιο ευτυχισμένο ατύχημα του αιώνα.

Το νέο κράτος αποκτά κυβερνήτη, τον Ιωάννη Καποδίστρια. Το 1831 τον δολοφονούν. Και οι Μεγάλες Δυνάμεις αποφασίζουν ότι η Ελλάδα χρειάζεται βασιλιά: τον Όθωνα, δεκαεπτά χρονών, από τη Βαυαρία. Φτάνει στο Ναύπλιο τον Ιανουάριο του 1833. Τον επόμενο χρόνο η πρωτεύουσα μεταφέρεται σε μια μικρή, ταλαιπωρημένη πόλη με πολύ μεγάλο όνομα: την Αθήνα. Ο Όθων μένει σχεδόν τριάντα χρόνια, ώσπου το 1862 οι Έλληνες του δείχνουν την πόρτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 · 1896

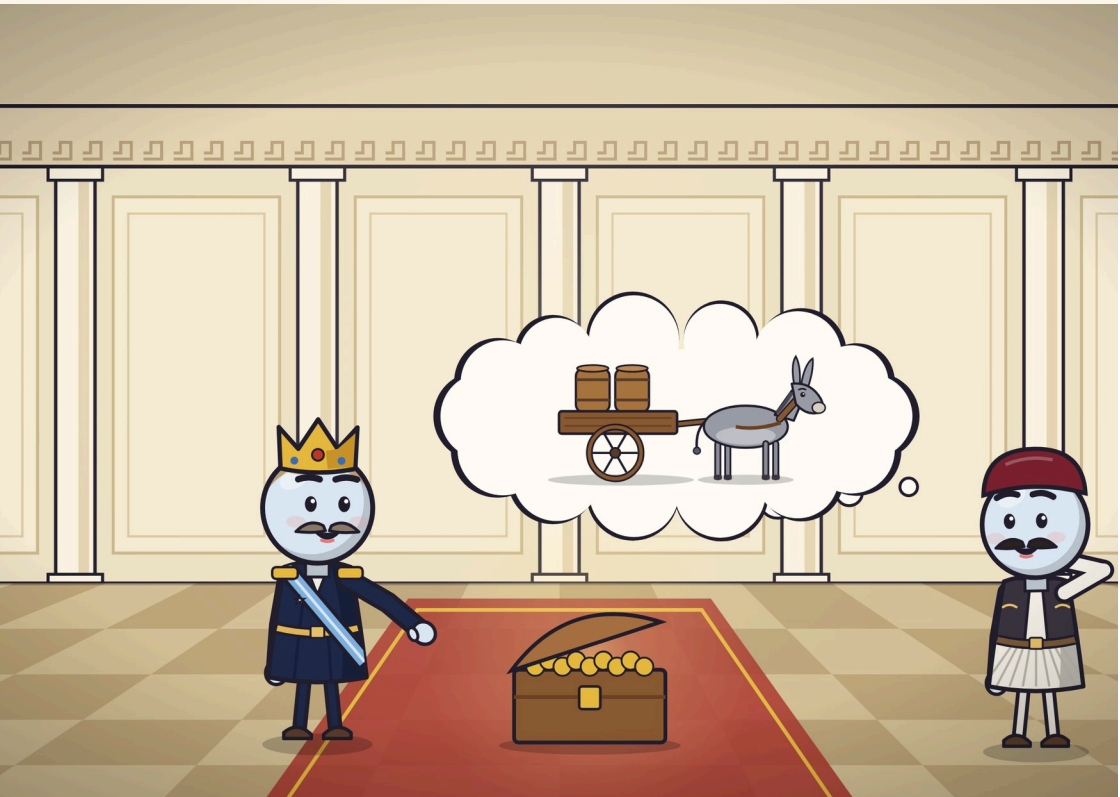
Ο νερουλάς που κέρδισε τον Μαραθώνιο

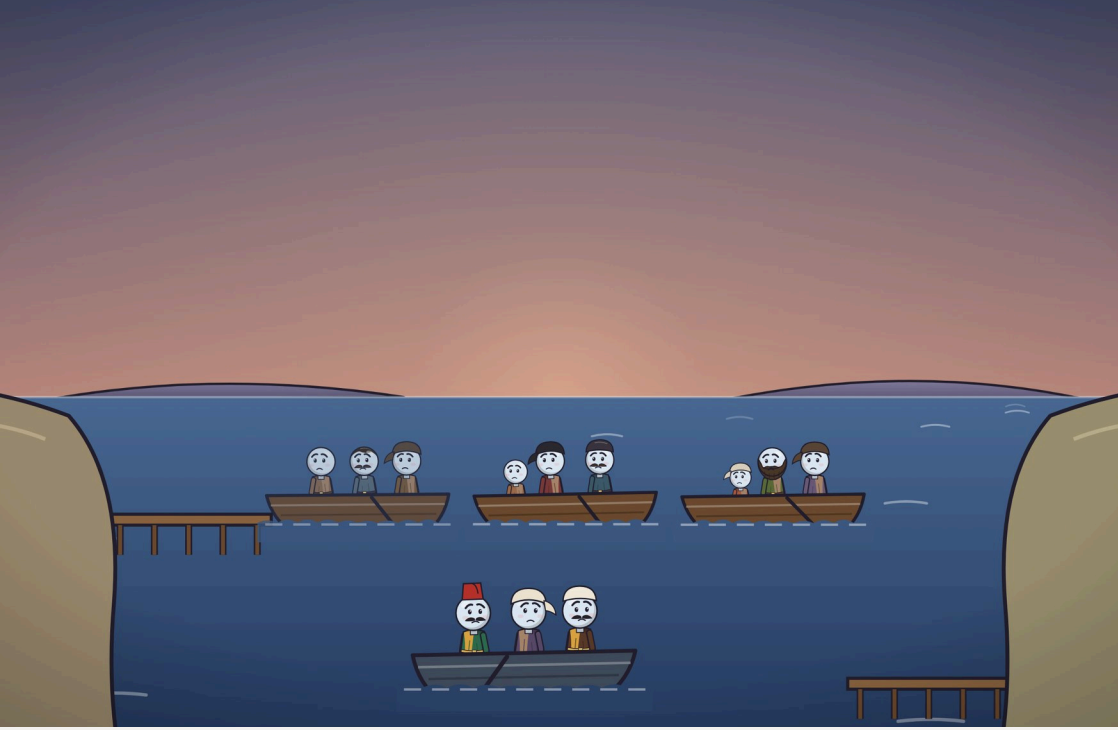
1896. Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες γίνονται στην Αθήνα, με ένα καινούργιο αγώνισμα εμπνευσμένο από τον θρύλο του αγγελιοφόρου του Μαραθώνα: τον μαραθώνιο. Το φαβορί είναι ο Αυστραλός Έντουιν Φλακ, που έχει ήδη κερδίσει τα 800 και τα 1.500 μέτρα.

Ανάμεσα στους Έλληνες, όμως, τρέχει ένας νερουλάς από το Μαρούσι: ο Σπύρος Λούης. Η Αθήνα τότε δεν είχε κεντρικό δίκτυο ύδρευσης, οπότε ο Λούης κουβαλούσε νερό για τη δουλειά του πατέρα του. Ήξερε να περπατάει πολύ. Αποδείχθηκε ότι ήξερε και να τρέχει.

Λέγεται ότι στη μέση της διαδρομής, στο Πικέρμι, σταμάτησε σε ένα πανδοχείο και ήπιε ένα ποτήρι κρασί. Ο εγγονός του έλεγε αργότερα ότι ήταν μισό πορτοκάλι και ένα κονιάκ. Όπως και να ’χει, ο Φλακ κατέρρευσε. Και ο Λούης μπήκε πρώτος στο Παναθηναϊκό Στάδιο, με πάνω από επτά λεπτά διαφορά.

Λέγεται επίσης ότι ο βασιλιάς τού είπε να ζητήσει ό,τι θέλει. Κι εκείνος ζήτησε ένα κάρο με γαϊδουράκι. Για να κουβαλάει πιο εύκολα το νερό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 · 20ός αιώνας

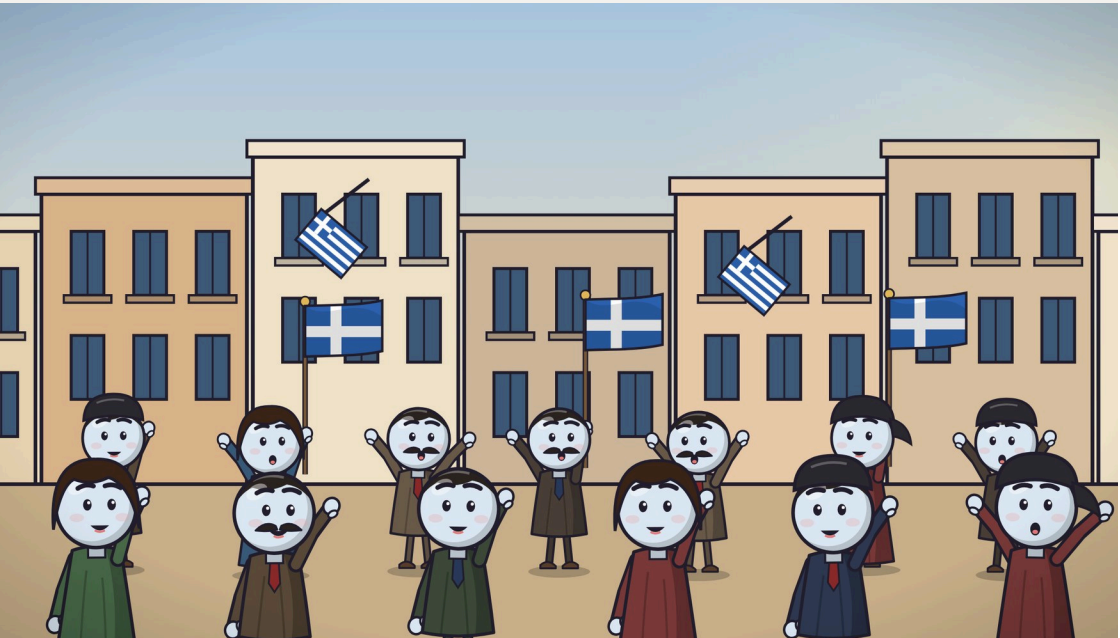
Ο δύσκολος εικοστός αιώνας

Στις αρχές του εικοστού αιώνα, με τους Βαλκανικούς Πολέμους, τα σύνορα απλώνονται προς τον βορρά. Η Θεσσαλονίκη, η Ήπειρος και η Κρήτη γίνονται ελληνικές. Ο ενθουσιασμός είναι τεράστιος, και λίγα χρόνια μετά οδηγεί σε μια εκστρατεία βαθιά μέσα στη Μικρά Ασία. Τελειώνει το 1922, με καταστροφή.

Το 1923, με σύμβαση που υπογράφεται στη Λωζάνη, Ελλάδα και Τουρκία συμφωνούν σε κάτι πρωτοφανές: μια υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών. Περίπου ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες Ορθόδοξοι έρχονται στην Ελλάδα. Περίπου τετρακόσιες χιλιάδες Μουσουλμάνοι φεύγουν για την Τουρκία. Κανείς δεν είχε επιλογή να μείνει. Άνθρωποι που δεν είχαν γνωρίσει άλλη πατρίδα έγιναν ξαφνικά ξένοι. Οι πρόσφυγες έφεραν μαζί τους μουσικές, γεύσεις, τέχνες, ολόκληρες γειτονιές. Η σημερινή Ελλάδα δεν εξηγείται χωρίς αυτούς.

Και μετά, 1940. Λίγο μετά τις τρεις τα ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου, ο Ιταλός πρέσβης Εμανουέλε Γκράτσι χτυπά την πόρτα του πρωθυπουργού Ιωάννη Μεταξά και του δίνει τελεσίγραφο. Η απάντηση που πέρασε στην ιστορία είναι μία λέξη: «Όχι». Στην πραγματικότητα, ο Μεταξάς απάντησε στα γαλλικά: «Alors, c'est la guerre». «Τότε, έχουμε πόλεμο». Το «Όχι» το είπε ο κόσμος, στους δρόμους, το ίδιο πρωί. Ο ιταλικός στρατός επιτίθεται πριν καν λήξει το τελεσίγραφο. Και μέσα σε λίγες εβδομάδες, ο ελληνικός στρατός τον σπρώχνει πίσω, βαθιά μέσα στην Αλβανία: η πρώτη χερσαία νίκη των Συμμάχων απέναντι στον Άξονα.

Τον Απρίλιο του 1941 εισβάλλει η Γερμανία. Ακολουθούν χρόνια κατοχής, πείνας και αντίστασης, και μετά ένας εμφύλιος που χωρίζει οικογένειες, ως το 1949. Το 1967 οι συνταγματάρχες παίρνουν την εξουσία. Τον Νοέμβριο του 1973 οι φοιτητές κλείνονται στο Πολυτεχνείο, και τα ξημερώματα της 17ης Νοεμβρίου ένα τανκ γκρεμίζει την πύλη. Τον Ιούλιο του 1974, μετά το πραξικόπημα στην Κύπρο και την τουρκική εισβολή, η χούντα καταρρέει και η δημοκρατία επιστρέφει. Λίγους μήνες αργότερα, με δημοψήφισμα, οι Έλληνες αποφασίζουν: τέλος η βασιλεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 · 1981 – 2018

Το καλοκαίρι που όλα πήγαν καλά

Την 1η Ιανουαρίου του 1981, η Ελλάδα γίνεται το δέκατο μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και κάπου εδώ, η ιστορία μάς χρωστάει λίγη χαρά.

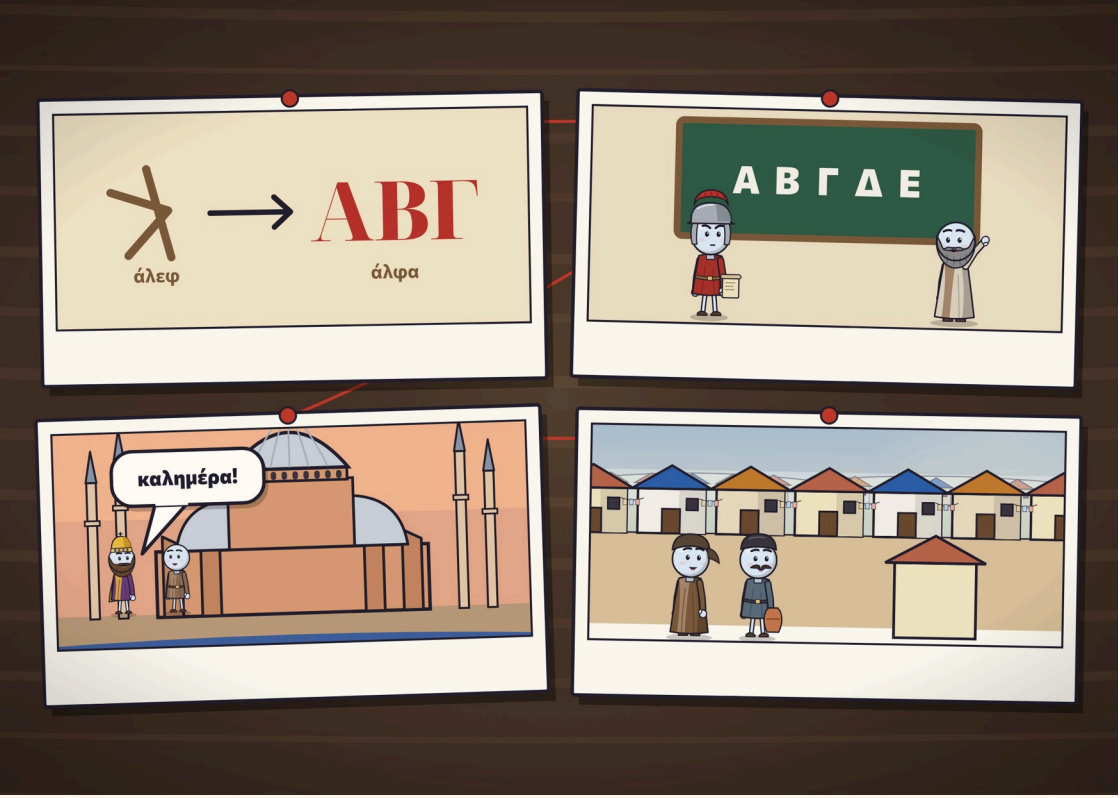
Την παίρνουμε το καλοκαίρι του 2004. Η Εθνική ομάδα ποδοσφαίρου πάει στο Euro της Πορτογαλίας με απόδοση ογδόντα προς ένα. Δηλαδή τα στοιχήματα έλεγαν, ευγενικά: «Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή». Στην πρεμιέρα κερδίζει την οικοδέσποινα Πορτογαλία. Και στις 4 Ιουλίου, στον τελικό, απέναντι ξανά στην Πορτογαλία, ο Άγγελος Χαριστέας πηδάει πιο ψηλά από όλους μετά από ένα κόρνερ. Ένα–μηδέν. Η Ελλάδα πρωταθλήτρια Ευρώπης.

Λίγες εβδομάδες αργότερα, η Αθήνα φιλοξενεί τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Το Ολυμπιακό Στάδιο βρίσκεται στο Μαρούσι. Και φέρει το όνομα ενός νερουλά: Σπύρος Λούης.

Μετά, βέβαια, έρχεται ο λογαριασμός. Το 2010 η χώρα δεν μπορεί πια να δανειστεί από τις αγορές και μπαίνει στο πρώτο από τρία προγράμματα στήριξης. Όταν βγαίνει από το τελευταίο, το 2018, η οικονομία έχει χάσει περίπου το ένα τέταρτο του μεγέθους της. Για πολλούς, μια χαμένη δεκαετία.

Το τέλος των προγραμμάτων Η Ελλάδα βγήκε από το τρίτο πρόγραμμα τον Αύγουστο του 2018.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ

Μια γλώσσα που ακούγεται ακόμα

Οπότε, πίσω στο ερώτημά μας. Πώς μια χώρα που σβήστηκε από τον χάρτη τόσες φορές, δεν σβήστηκε ποτέ;

Δεν υπάρχει μαγική απάντηση, και σίγουρα δεν είναι ότι οι Έλληνες είναι κάποιο ξεχωριστό είδος ανθρώπων. Αλλά αν κοιτάξεις από ψηλά, ένα μοτίβο επαναλαμβάνεται.

Ξέχασαν να γράφουν και δανείστηκαν ένα αλφάβητο. Έχασαν την ανεξαρτησία τους, και οι κατακτητές τους έμαθαν ελληνικά. Έχασαν την Πόλη, αλλά κράτησαν τη γλώσσα. Έχασαν πατρίδες ολόκληρες, και τις ξανάχτισαν αλλού.

Τα κράτη έρχονται και φεύγουν. Αυτό που μένει είναι μια γλώσσα που ακούγεται ακόμα, τρεις χιλιάδες χρόνια μετά.

Και μια συνήθεια. Όταν χάνεις σχεδόν τα πάντα, παίρνεις ό,τι έχεις μπροστά σου, το φτιάχνεις στα μέτρα σου… και του προσθέτεις φωνήεντα.

Αυτή ήταν η μικρή ιστορία της Ελλάδας. Η κανονική γράφεται ακόμα.

3.000 ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΜΙΑ ΣΕΛΙΔΑ

Χρονολόγιο

~1200 π.Χ.	Κατάρρευση στην ανατολική Μεσόγειο · χάνεται η Γραμμική Β
~1200–800 π.Χ.	Η «Σκοτεινή Εποχή»
8ος αι. π.Χ.	Το ελληνικό αλφάβητο, με φωνήεντα, από το φοινικικό
~508 π.Χ.	Δημοκρατία στην Αθήνα
490 π.Χ.	Μαραθώνας
480 π.Χ.	Θερμοπύλες και Σαλαμίνα
431–404 π.Χ.	Πελοποννησιακός Πόλεμος
336 π.Χ.	Ο Αλέξανδρος γίνεται βασιλιάς
323 π.Χ.	Ο Αλέξανδρος πεθαίνει στη Βαβυλώνα
146 π.Χ.	Οι Ρωμαίοι καταστρέφουν την Κόρινθο
330 μ.Χ.	Η Κωνσταντινούπολη γίνεται πρωτεύουσα
1453	Άλωση της Κωνσταντινούπολης (29 Μαΐου)
1823	Ο Σολωμός γράφει τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν»
1827	Η ναυμαχία του Ναβαρίνου (20 Οκτωβρίου)
1833	Ο Όθων φτάνει στο Ναύπλιο
1862	Ο Όθων φεύγει
1896	Ο Σπύρος Λούης κερδίζει τον μαραθώνιο
1922	Μικρασιατική Καταστροφή
1923	Σύμβαση της Λωζάνης · ανταλλαγή πληθυσμών
28/10/1940	Το τελεσίγραφο και το «Όχι»
1941	Γερμανική εισβολή
1949	Τέλος του Εμφυλίου
1967–1974	Δικτατορία · Πολυτεχνείο, Νοέμβριος 1973
1981	Η Ελλάδα στην ΕΟΚ
2004	Πρωταθλήτρια Ευρώπης · Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα
2010–2018	Τρία προγράμματα στήριξης

ΑΚΟΜΑ ΛΙΓΑ

Το ήξερες;

- **Οι πινακίδες του 1900.** Η Γραμμική Β βρέθηκε στην Κνωσό το 1900 και έμεινε άλυτη πάνω από πενήντα χρόνια.
- **Χιλιάδες όστρακα.** Συνολικά έχουν βρεθεί περίπου 12.000 όστρακα.
- **Ένα «ατυχές συμβάν».** Στα αγγλικά, η φράση του Ουέλινγκτον ήταν «untoward event».
- **Ο πρώτος κυβερνήτης.** Ο Καποδίστριας κυβέρνησε από το 1828 ως το 1831.
- **Η νέα πρωτεύουσα.** Η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε στην Αθήνα το 1834.
- **Η Σύμβαση της Λωζάνης.** Υπογράφηκε στις 30 Ιανουαρίου 1923. Ήταν η πρώτη υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών.
- **Πριν λήξει.** Το τελεσίγραφο δόθηκε γύρω στις τρεις τα ξημερώματα. Η ιταλική επίθεση άρχισε στις 5:30, πριν λήξει.
- **Η μέρα της δημοκρατίας.** Η δημοκρατία αποκαταστάθηκε στις 24 Ιουλίου 1974.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Πηγές

- Cambridge, MYCEP: η αποκρυπτογράφηση (Βέντρις)
- The Past: Michael Ventris
- Thames & Hudson: The Man Who Deciphered Linear B
- Britannica: Linear B
- Wikipedia: Greek Dark Ages
- World History: Greek Dark Age
- Britannica: Greek alphabet
- Wikipedia: Mycenaean Greece (τα παλάτια)
- Wikipedia: Athenian democracy
- Wikipedia: Ostracism
- ASCSA, Agora XXV: Ostraka
- Wikipedia: Battle of Salamis
- World History: Themistocles
- World History: Πελοποννησιακός Πόλεμος
- Wikipedia: Alexander the Great
- History.com: ο θάνατος του Αλεξάνδρου
- Wikipedia: Koine Greek
- World History: Corinth
- Salem Press: η Ελλάδα υπό τη Ρώμη
- Univ. of Houston: Οράτιος, Επιστολές 2.1
- UPenn Discentes: Graecia capta
- Wikipedia: Succession to the Byzantine Empire
- History.com: 10 things about the Byzantine Empire
- Wikipedia: Sack of Constantinople (1204)
- Wikipedia: Fall of Constantinople
- Προεδρία της Δημοκρατίας: ο εθνικός ύμνος
- Ελληνικός Στρατός: ο εθνικός ύμνος
- Britannica: Battle of Navarino
- Encyclopedia.com: Battle of Navarino
- Το Βήμα: η ναυμαχία του Ναβαρίνου
- Εθνικό Ιστορικό Μουσείο: ίδρυση του κράτους
- Wikipedia: Regency council of Otto of Greece
- Olympics.com: Spyridon Louis
- Wikipedia: Spyridon Louis
- Wikipedia: Olympic Stadium (Athens) «Σπύρος Λούης»
- Wikipedia: Greco-Turkish War (1919–1922)
- Wikipedia: ανταλλαγή πληθυσμών 1923
- Greek City Times: η ανταλλαγή πληθυσμών
- Wikipedia: Ohi Day
- Το Βήμα: 28 Οκτωβρίου 1940
- Neos Kosmos: το «Όχι»
- Wikipedia: Greek Civil War
- Greek City Times: η δημοκρατία του 1974
- Neos Kosmos: Μεταπολίτευση
- CVCE: η ένταξη στην ΕΟΚ
- Wikipedia: Greece and the European Union
- 11v11: Πορτογαλία–Ελλάδα, 4/7/2004
- Goal: Euro 2004
- ESM: Greece
- DW, αναδημοσίευση στο Daily News Egypt: χρονολόγιο της κρίσης

Βρήκατε λάθος; Γράψτε το στα σχόλια του επεισοδίου στο YouTube, με πηγή. Οι διορθώσεις μπαίνουν στην επόμενη έκδοση.

Πώς φτιάχτηκε. Το κείμενο είναι η αφήγηση του επεισοδίου, διασκευασμένη για ανάγνωση. Οι αριθμοί και οι ημερομηνίες ελέγχθηκαν στην έρευνα του επεισοδίου με τις πηγές αυτής της σελίδας (Οκτώβριος–Νοέμβριος 2026). Ό,τι είναι θρύλος λέγεται με «λέγεται». Η εικονογράφηση και οι χάρτες είναι φτιαγμένοι από το μηδέν με κώδικα, χωρίς εικόνες από AI. Οι χάρτες είναι σχηματικοί.

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ένα λογιστικό φύλλο πάνω από 3.000 χρόνων, ένα πηγάδι γεμάτο όστρακα με το ίδιο όνομα, ένας νερουλάς που κέρδισε τον μαραθώνιο, και μια γλώσσα που ακούγεται ακόμα.

Τρεις χιλιάδες χρόνια Ελλάδας, σε ένα εικονογραφημένο βιβλιαράκι.

9 κεφάλαια · χάρτης · χρονολόγιο · 28 σελίδες

› Δείτε τα επεισόδια στο YouTube

mikresistoriestv.gr

Η Μικρή Ιστορία της Ελλάδας · Ψηφιακή έκδοση 1 · Νοέμβριος 2026
Αφήγηση στο επεισόδιο: Θεόδωρος Πάρλας
Εικονογράφηση φτιαγμένη με κώδικα, χωρίς AI.
© 2026 Μικρές Ιστορίες

